

Målselv kommune

Det Kongelige Forsvarsdepartement
Postboks 8126, Dep.
0032 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 2011/377
Arkiv: X10
Saksbeh.: Helene Rognli
Saksbeh. tlf.: 452 61 510
Dato: 06.01.2012

Vedr. høring av rapport - Forsvarssjefens fagmilitære råd

Viser til ovennevnte brev av 29.11.12, og oversender høringsuttalelse for Forsvarssjefens Fagmilitære råd fra Målselv kommune.

Med hilsen

Helene Rognli
ordfører

Vedlegg: Høringsuttalelse for Forsvarssjefens Fagmilitære råd fra Målselv kommune av 06.01.12.

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift

Postadresse:
Kommunehuset
9321 Moen
E-post: postmottak@malselv.kommune.no

Besøksadresse:
www.malselv.kommune.no

Telefon:
Telefaks:

Bank:
4715 02 00373
Org.nr.:
972 418 005

Høringsuttalelse for Forsvarssjefens Fagmilitære råd fra Målselv kommune.

Innledning

Som en av forsvarskommunene i Midt-Troms gir vi her vårt innspill til høringen av Forsvarssjefens Fagmilitære råd - FMR. Målselv kommune har en god forankring både stedsmessig og politisk i Nordområdet, og er opptatt av Forsvarets rolle og oppgaver i nasjonale og internasjonale anliggende. Vi er opptatt av satsingen på og utviklingen av nordområdene som vil være med på å trygge vårt velferdssamfunn inn i fremtiden, og at det skal bidra til gode internasjonale løsninger. Nordområdemeldingen trekker opp viktige strategiske prioriteringer og gode hovedmål for politikken hvor Forsvaret er gitt viktige oppgaver og ressurser til å sikre landets interesser.

Vi vurderer som en oppfølging av høringssvaret å komme med en mer detaljert begrunnelse for å rette opp fakta om Forsvarets aktiviteter i Målselv som ikke er lagt frem i FMR. Vi mener det er mange sider ved det fagmilitære rådet som burde vært gjenstand for en større gjennomgang. Det gjelder spesielt for de sidene av rådet vi uttaler oss om her. Det som opptar oss spesielt i FMR er rådet om at 2. bataljon på Skjold skal legges ned og at den militære flyplassdriften ved Bardufoss flystasjon vurderes avvirket.

Målselv kommune mener det fremdeles må være minimum tre manøverbataljoner med støtte-elementer i Hæren, at Forsvaret skal være tuftet på verneplikten, og at Bardufoss flystasjon må driftes av Forsvaret også i fremtiden.

Målselv kommunes innspill til høringen

Den politiske forankringen av FMR i nasjonale strategier

Vi mener at FMR i sin helhet mangler relevant forankring i Norges strategiske satsing i Nordområdet. Det fagmilitære rådet tar ikke tilstrekkelig hensyn til Norges forsvarspolitiske prioriteringer hvor Nordområdet anses som Norges viktigste strategiske satsingsområde i årene som kommer. Dette er solid begrunnet i Stortingsmelding nr. 7 (2011 - 2012) "Nordområdene, Visjon og virkelighet", i Forsvarsdepartementets strategiske konsept for Forsvaret "Evne til innsats", og i de generelle beskrivelsene av Norges sikkerhetspolitiske mål og strategiske interesser. Disse prioriteringene ligger også som grunnlag for Forsvarsministerens "Forsvarspolitiske prioriteringer som bakgrunn for utarbeidelsen av Forsvarssjefens fagmilitære råd".

Målselv kommune vil gjøre oppmerksom på at det er uttrykt som grunnprinsipp for FMR at den vedtatte langtidsplanen for 2009 - 2012 skal kontinuieres. Ambisjonene og hovedelementene i forsvarspolitikken skal stå ved lag, herunder det overordnede oppgaveinnhold og ambisjonsnivå. Regjeringen vektlegger i dette å styrke Forsvarets evne til å utføre de grunnleggende nasjonale oppgavene med fokus på tilstedeværelse og suverenitetshevdelse i nord. Årsaken ligger i de grunnleggende prioriteringene som Regjeringen har lagt frem blant annet i St. meld. nr. 7 (2011 - 2012), "Nordområdene, Visjon og virkelighet". I kapitlet om 'Sikkerhet og forsvar' belyses behovet for økt nærvær som følge av endringene de seneste årene, og Forsvarets rolle og samspill med andre aktører.

Forsvarsministeren har bedt om at Regjeringens syn på Nordområdet skal reflekteres i den videre utviklingen av Forsvaret. Etter ti år med omstilling er de store og viktige strukturelle grepene i stor grad gjennomført, og det er derfor bedt om at man skal bygge videre på de løsninger som har vist seg vellykket.

Måselv kommune mener at disse grunnleggende føringer og prinsipper ikke reflekteres i tilstrekkelig grad i Forsvarssjefens Fagmilitære råd, og at rådet derfor bryter med den grunnleggende retning omstillingen og moderniseringen har hatt de siste ti årene.

Hæren og 2. bataljon på Skjold

Måselv kommune mener at Hæren må ha tre manøverbataljoner for å opprettholde et nasjonalt brigadenivå. Nedleggelse av 2.-bataljon på Skjold, slik FMR anbefaler, vil redusere vår landkapasitet på en uakseptabel måte med hensyn til evne og produksjon av kampkraft. For Hæren er det dramatisk at ved nedleggelse av 2.-bataljon reduseres støtteavdelingene støtteavdelingene til 2.-bataljon - artilleri, etterretning, logistikk, operasjonstøtte, samband, og sanitet tilsvarende.

En reduksjon av Hærens kampbataljoner vil gjøre det mer krevende å lykkes i fellesoperasjoner fordi det blir færre personell å fordele kompetansen på. Argumentet om profesjonalisering for bedre å holde på kompetansen, vil med en så liten struktur som to gjenværende manøverbataljoner, slik FMR anbefaler, medfører at det blir for få å fordele / rekruttere kompetansen på. Det gir derfor ikke den ønskede effekten.

Begrunnelsen om å spare driftskostnader ved nedleggelse av 2.-bataljon mener vi heller ikke er realistisk. Sett opp i mot kostnadene for å drifte våre to vernepliktbataljoner, 2.-bataljon og Panserbataljon, er de samlet kr. 70 mill. rimeligere enn drift av Telemark bataljon. Dvs. at to vernepliktbataljoner er rimeligere og gir kvantitet i form av kampkraft større enn én vervet bataljon. Vernepliktbataljonene er i tillegg gode og nødvendige rekrutteringsgrunnlag for vår vervede tjenester. Ved å fjerne vernepliktbataljonene vil vi ikke ha relevant utdannede vernepliktige soldater å verve til vervet tjeneste. Dette vil kunne undergrave Hærens kampkraft ytterligere.

Vi vet dessuten at 2.-bataljonen på Skjold har vært avgjørende for de gode resultatene vi har i Afghanistan. Våre to vernepliktbataljonene veksler i dag på å stå på 72 timers beredskap, og vår ene vervede bataljonen har 30 dager. Telemark bataljon kan rykke ut på kortere varsel, som under angrepet på Maymane, men da med en svært begrenset antall soldater og med basis i soldatenes egen vilje til å reise. Et sentralt spørsmål er derfor hvorfor vi skal forandre på et vinnerlag, og om forslaget kan medføre at Hærens evne til å ivareta sine forpliktelser heller vil forringes. Gjennom spesialstyrker har vi dessuten en betydelig profesjonell kampkraft og reaksjonstid som ser ut til å være under-kommunisert i det fagmilitære rådet.

Måselv kommune mener at verneplikten skal danne grunnlaget for Hæren som i dag, noe som gir god evne til kontinuerlig å utdanne og regenerere soldater. Bortfall av verneplikten i våre kampbataljoner vil rokke ved den grunnleggende forståelse for verneplikten som grunnpillare i vårt Forsvar. Det må opprettholdes tre kamp- /manøverbataljoner som i dag, og de må være tuftet på verneplikten for å holde en stor nok og relevant grunnlag for å rekruttere fagarbeidere, vervede og befal. Verneplikten har også den fordel gjennom Vernepliktsloven at det til enhver tid står relevant utdannede soldater tilgjengelig for innkalling til tjeneste dersom behov. Gevinstene og prinsippet med verneplikten er dessuten en forutsetning for Heimevernet.

Hærens ledelse i Heggelia

Det fagmilitære rådet innebærer at det skal legges ned noen titalls stillinger, ca. 60, i Hærstaben på Bardufoss. Målselv kommune mener at FMR ikke tar hensyn til den politiske intensjonen om at Hærstaben skal være på Bardufoss og at Indre Troms skal være Hærens tyngdepunkt også for ledelsen. FMR synes å legge opp til en desimering av Hærens ledelse i Indre Troms til fordel for funksjoner som etableres andre steder i landet, og ved manglende tilføring av stillinger til Hærstaben på Bardufoss forsterkes denne effekten. Målselv kommune mener at Forsvarssjefen må ta de politiske vedtakene til etterretning ved å følge dette opp i sine anbefalinger og planer.

Trening

Forsvaret har stor nytte i å være lokalisert med tyngde for både Luftforsvaret og Hæren i det området som anses å være et av verdens beste områder for militær øving og trening. Kort avstand mellom Forsvarets baser og installasjoner sammen med kompakte baser og personell som bor nært sin arbeidsplass gir optimale forhold for å løse oppgaver - både faglig og privat. Nærheten til landets mest moderne og tilgjengelige øvings- og treningsområder gir sammen med en region som strekker seg fra kysten til svenskegrensen unike muligheter for forsvarsgrenenes fellesoperativitet. Både Hæren, Luftforsvaret og Sjøforsvaret gis de beste muligheter.

Målselv kommune som vertskommune for Forsvaret har gjennom mange år lagt ned betydelig arbeid for å legge til rette rammebetingelsene for Forsvarets behov og ansatte. Som en del av dette har kommunen også lagt ned betydelig arbeid for sammenbindingen av Mauken-Blåtind. Opprettelse av Mauken-Blåtind skytefelt er for blant annet å trene og øve 2.-bataljon på Skjold. Forsvaret har fått betydelige arealer til disposisjon, og med ny sammenbindingsvei er Hærens klasserom sikret, spesielt for 2.-bataljonen. Målselv kommune mener at det vil være særdeles galt av Forsvaret å nedlegge 2.-bataljon på Skjold når øvingsfeltet er oppgradert og sammenbundet slik Forsvaret har bedt om for å få optimale øvings- og treningsforhold for nettopp denne bataljonen.

Mauken-Blåtind er i dag det skyte- og øvingsfeltet i regionen som har best kapasitet for å ta i mot øving og trening, og en fjerning av Hærens manøverbataljon fra Skjold undergraver også Hærens egne muligheter til relevant og effektiv øving og trening.

Indre Troms anses som det best egnede stedet for å øve og trene felles med alle forsvarsgrenene. Allierte hær og luftstyrker benytter seg av området både for egentrening og deltakelse i fellesøvelser som Norge inviterer til og i regi av NATO.

Hovedbase for helikopter

Bardufoss som hovedbase for Forsvarets helikopter må videreføres som senter for ledelse, utdanning og vedlikehold og med detasjement etter Forsvarets operative behov - herunder for internasjonale operasjoner, Rena og Haakonsværn. Hovedbasen for Helikopter, Bardufoss flystasjon bør lede alle landets helikopterressurser med hensyn på trening, utdanning, vedlikehold, embarkering til fartøy og oppsett på deployeringsbaser. Slik vil man oppnå det som er intensjonen med hovedbasen, å skapes en effektiv og rasjonell utnyttelse av helikopterressursene og en effektiv ledelse.

En naturlig utvikling av Forsvarets hovedbase for helikopter er:

- 337 skvadron med kystvakthelikoptre og detasjementer på kystfartøy og Håkonsvern.
- 339 skvadron og 720 skvadron med taktisk helikopter og detasjementer til Rena og Kirkenes.
- 334 skvadron med fregatthelikopter og detasjement til Håkonsvern.
- 330 skvadron med redningshelikopter med detasjementer til Rygge, Sola, Florø, Ørland, Bodø og Banak. I tillegg vil Bardufoss kunne dekke behovet mellom Bodø og Banak.

Hovedbase helikopter bør lever følgende tjenester:

- Ledelse av helikoptrene i Luftforsvaret.
- Koordinering mellom alle helikoptertyper i Luftforsvaret.
- Vedlikeholdsstyring og kvalitetskontroll for helikoptrene i Luftforsvaret.
- Utdanning og trening av operativt og teknisk personell.
- Ansvarlig for deployering av personell og utstyr ved internasjonale operasjoner.

Bardufoss flystasjon sin egnethet som operasjonskonsept for kampfly

Uavhengig av valg av kampflybase, eller kampflybaser, er det behov for operasjonsbaser i nord for å nå de prioriterte havområdene. Bardufoss er et godt alternativ og har vært benyttet for avskjæringer med norske jagerfly over lang tid sammen med Banak selv om hovedbasen er Bodø. Ved å kunne benytte Bardufoss som operasjonsbase for høy luftmilitær beredskap (HLB) og Quick Reaction Alert (QRA) sikres reaksjonstid, holdetid, utholdenhet og rekkevidde i flyenes operasjonsområder i nord. For samtrening mellom Hæren og kampfly er Bardufoss flystasjon en naturlig operasjonsbase.

Flyplassdrift

Det fagmilitære rådet om å redusere omfanget av luftforsvarets flyplassdrift mener vi ikke må berøre den militære driften av Bardufoss flystasjon. Forsvaret må drifte Bardufoss flystasjon hovedbase for å sikre at Forsvaret fremdeles skal kunne understøtte deployerbare avdelinger med flyplassdrift. Det er en rekke militære behov ved Bardufoss flyplass som gjør at Forsvaret må drifte egen flyplass. Som eksempel vil bortsetting av flyplassdriften gjøre at Forsvaret må opprette egen BRP-seksjon (Brann, Redning og Plass) i forbindelse med helikopterområdet og i forbindelse med den operative driften. Det er stor aktivitet med militære fly på Bardufoss, noe som gjør at det også er behov for eget tilstedeværende mannskap for å ta i mot disse. Oppgaver som håndtering av allierte fly og helikoptre, våpenhåndtering og andre oppgaver må ivaretas av militært personell. Dersom Forsvaret ikke skal drive flyplassen vil det også medføre vanskeligere forhold i forbindelse med alliert trening.

Luftforsvarets flyveskole (LFS)

Bardufoss flystasjon skal også i fremtiden drifte Forsvarets Flygerskole, og de økte kostnadene med driften av skolen er ikke synliggjort ved en eventuell avvikling av egen drift av Bardufoss flystasjon. Flytting til en annen flyplass som er drevet av Forsvaret, som Ørland, vil gjøre den operative delen av flygerskolen svært vanskelig i forhold til hva man har på Bardufoss.

Feilinformasjon i departementets studie for Forsvarets nye kampfly

Målselv kommune vil vektlegge at studien for Lokaliseringsalternativer for Forsvarets nye kampfly feilinformerer om rekruttering til Bardufoss flystasjon og om innflyvingsforhold- og innflyvingsssystemer. Bardufoss og regionen har et betydelig luftfartsfaglig miljø.

Bardufoss og regionen har relevante læringsinstitusjoner innen flyfag, betydelig teknologisk kompetanse, og luftfartsfaglige tekniske og operative miljøer som departementets utredning ikke vektlegger. Et gryende forsknings- og utdanningsmiljø innen luftfartsfag ved Universitetet i Tromsø vil gi ny forskning som kan vise seg å gi luftfarten ny kunnskap og kompetansesiden - spesielt i et samarbeid med Forsvaret. Bardufoss har aldri opplevd rekrutteringsutfordringer slik som beskrevet av departementet. Mangel på kompetanse og hardt press på flytimeproduksjonen på Bardufoss flystasjon skyldes ikke et manglende rekrutteringsgrunnlag, men mangel på lønningspøser.

Bardufoss flystasjon har elektroniske militære innflyvingsystemer, høyest operativitet og tilgjengelighet av alle flyplassene i Nord-Norge. En utrykt begrensning ved avgang og landing med kampfly i formasjon er vanskelig å forstå både utfra behov og muligheter.

Troms Militære Sykehus

Nedlegging av TMS slik FMR anbefaler vil få innvirkninger på den interkommunale organiseringen av helsetjenesten. I tillegg innebærer det å være vertskommune for Forsvarets virksomhet at vi i vårt område har mellom 3.500 og 3.800 mennesker med rett til helsetjenester uten at kommunene får det finansiert over rammetilskuddet.

Nasjonalt kompetansesenter for Helikopter

Målselv kommune er bekymret over signaler om at vedlikehold av NH-90 utover «line maintenance» ikke vil bli lokalisert til Bardufoss flystasjon, som er hovedbase for Forsvarets helikopter. Vi fremmet i februar 2011 et innspill til lokalisering av et Nasjonalt kompetansesenter for helikopter (NKSH), som i hovedsak bygger på Forsvarets anskaffelse, vedlikehold og drift av NH-90. Etableringen av et slikt kompetansesenter er ikke behandlet i Forsvarssjefens fagmilitære råd.

I arbeidet med den nye langtidsplanen for Forsvaret ber vi om at innspillet blir vektlagt slik at det på Bardufoss flystasjon blir en kostnadseffektiv og fremtidsrettet vedlikeholdsorganisasjon for NH-90. Størst tilgjengelighet til lavest kostnad oppnås ved at alle «phase ettersyn» og større vedlikeholdsoppgaver utføres på hovedbasen.

Med et samarbeid med eksisterende kompetansemiljøer i regionen, Bardufoss Høgtun videregående skole med flymekaniker og avionikkutdanning, Høyskolen i Narvik, Universitetet i Tromsø med trafikkflygerutdanning og med ledende flyindustri er forutsetningene for etablering av et NKSH i Troms godt til stede.

Konsekvenser i Målselv ved FMR

Målselv kommune er opptatt av hvilke konsekvenser FMR gir for kommunen og regionen dersom den gjennomføres som fremlagt. Forsvaret er en svært viktig aktør for det lokale næringslivet – både som arbeidsgiver og som storkunde for lokale bedrifter. Forsvaret er også den største arbeidsplassen i Målselv. Skatteinngangen bidrar til å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner. I tillegg skaper de vernepliktige og de ansattes private forbruk

betydelige lokale ringvirkninger, men samtidig er lokalsamfunnet svært sårbare overfor nedbygging av Forsvaret.

FMR innebærer potensielt svært dramatiske konsekvenser for Målselv:

- Nedleggelsen av 2.Bn på Skjold og reduksjon av 2.Bns tilhørende støtteavdelinger, på Skjold og Bardufoss, gir anslagsvis en reduksjon i Skjold garnison på om lag 150 årsverk.
- Sammenslåing av Hærstaben og Brigadestaben på Bardufoss gir anslagsvis en reduksjon på opptil 60 stillinger.
- Avvikling av flyplassdriften ved Bardufoss Lufthavn er ukjent i forhold til konsekvensene for antall årsverk på Flystasjonen.

En nedleggelse av 2.Bn på Skjold betyr at 42 barn i barnehage/skoler i Øverbygd vil være direkte berørt gjennom at deres foresatte mister sin arbeidsplass. Dette utgjør rundt halvparten av alle barn i dette området. Øverbygd er et lite lokalsamfunn med mindre enn 1000 innbyggere. Dersom endringene som er foreslått blir gjennomført vil det bety store konsekvenser for Øverbygdsamfunnet.

Målselv kommune har bygget opp et desentralisert tilbud på flere områder, med fokus på å imøtekomme de forsvarsansatte sine behov. Det vi ser er at Forsvarets endringer skjer i løpet av så kort tid at det ikke er mulig for kommunen å tilpasse de kommunale tilbudene til svingninger i Forsvarets aktivitet. Dette gjelder svingninger både i forhold til nedbemanning og økt aktivitet.

Store deler av militært personell som er ansatt i Forsvaret i Målselv er tilflyttet kommunen uten at de har noen annen tilknytting til området. Mange av de sivilt ansatte har lokal tilhørighet. En nedbemanning vil kunne føre til arbeidsledighet for lokalbefolkningen, mens det militære personellet med eller uten familie flytter med arbeidsplassen til nye boområder.

Med Forsvarets som den største arbeidsplassen i Målselv kommune opplever vi at dens omstillinger og endringer fører til svingninger i behov for tjenester fra kommunen. I løpet av få år fra begynnelsen av 2000 tallet ble folketallet i Målselv kommune redusert med 1200-1300 innbyggere med bakgrunn i at Forsvaret omdisponerte sine avdelinger og flyttet arbeidsplasser fra kommunen. Kommunen har gjennom flere år justert ned driften i kommunens tjenester for å tilpasse denne til reduserte overføringer fra Staten og reduserte skatteinntekter knyttet til reduksjon i folketallet. Målselv kommune ønsker å være en profesjonell vertskommune for forsvaret, men de store endringene som skjer i løpet av kort tid har vært og er fortsatt utfordrende.

Forsvaret i Bardu og Sørreisa kommuner

Det er et nært og tett samarbeid mellom våre tre kommuner i Midt-Troms for å understøtte Forsvarets aktiviteter og behov.

Sørreisa kommune er vertskommune for CRC-Sørreisa som nå oppgraderes for mer enn kr. 400 millioner av NATO til et Air Command And Control System (ACCS). Et system som vil effektivisere overvåking, taktisk planlegging og gjennomføring av luftoperasjoner og får i NATO betegnelsen en ARS¹. Med denne installasjonen ligger det godt til rette for et nasjonalt luftoperasjonssenter (NAOC) på Sørreisa. CRCén vil med denne investeringen

¹ Air Control Centre-Recognized Air picture Production Centre-Sensor Fusion post.

være det mest moderne stridsanlegget til NATO og har en teknisk levealder langt inn i fremtiden.

Bardu kommune er blant annet vertskommune for Troms militære sykehus (TMS). Med tanke på det gode samarbeidet Forsvaret har med de sivile helsetjenestene, og at Forsvarets personell har helsemessige behov også som følge av sin faglige tjeneste, er det riktig å videreføre TMS. Som vertskommuner ivaretar vi også helsemessige behov for Forsvarets ansatte, og TMS er et nødvendig samarbeid for oss.

Vi støtter Bardu og Sørreisa sine syn på det fagmilitære rådet, og mener at det er viktig å lytte til de innspill som kommer fra disse to kommunene som gjennom mange år har opparbeidet seg en unik kompetanse om og for Forsvaret.

Moen i Målselv 6. januar 2012;

Tilsluttet av gruppeledere og Ordfører i Målselv.